

NOVA DOBA

Licejska knjižnica

Ljubljana

Stane letno 84 Din, mesečno 7 Din, za inozemstvo 240 Din. Oglasi se računajo po tarifu. Pri večkratnem oglašanju popust. Posamezna številka 1 Din.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65. Upravništvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65. Račun pri pošt. č. uradu št. 10.666.

Potreba novega volilnega zakona.

Vsako menda danes uvideva, da je tajna pravica glasovanja velika neprilika za našo državo. Odkrito izjavljamo, da smo bili vedno nasprotniki tajnega glasovanja, ne samo zato, ker daje protidržavnim strujam priliko, da glasujejo in rujejo proti državi, nego tudi zato, ker je ono po našem mišljenju nemoralno.

— Kako? — bo kdo vprašal.

Evo odgovor! S tajno glasovalno pravico se uči svet lopovščine, prevare in sploh nemoralne. Koliko glasovalcev obljublja na pošteno besedo, da bodo glasovali za Petra, a glasujejo za Pavla. To je eno. A drugo — kar je še važnejše — človek se umika odgovornosti, gubeče se in tone v tajnosti. Ako izpoveš načelo, imej pogum učiti to javno in s tem prevzeti vso odgovornost za ono, kar storiš.

Mislimo, da je nepotrebno o tem dalje razmišljati, ker mora vsakdo videti, da je bilo uvajanje tajnega glasovalne pravice vsaj za daljšo dobo let težka pogreška.

Poslužimo se številk, ker one govorijo najjače. Iz njih bomo razvideli, na koliko glasovalcev je poedina stranka dobila poslancev.

Evo razporedbe:

1. Džemijet: na 3700 glasov 1 poslanec.
2. Črnogorski separatisti: na 4000 glasov 1 poslanec.
3. Nemci: na 5000 glasov 1 poslanec.
4. Bos. muslimani: na 5.100 glasov 1 poslanec.
5. Radikali: na 5200 glasov 1 poslanec.
6. Klerikalci: na 5800 glasov 1 poslanec.
7. Radičevci: na 6500 glasov 1 poslanec.
8. Rumuni: na 7000 glasov 1 poslanec.
9. Demokrati: na 7700 glasov 1 poslanec.
10. Srbska stranka: na 12.000 glasov 1 poslanec.
11. Zemljoradniki: na 16.000 glasov 1 poslanec.
12. Socijalisti: na 23.000 glasov 1 poslanec.

Ta razporedba nam jasno kaže, da je glasovanje s količnikom po županijah zelo nepravilna stvar. Tako bi se tudi dogajalo, če bi se volilo po okrožjih, pa tudi takrat, če bi se vzeli količnik za vse ozemlje. Bilo bi naravno nekaj sprememb, a bi ostala v glavnem ista krivica.

Mesto takšnega načina glasovanja bi predlagali glasovanje po srezih. Vsak srez voli za sebe. Kdor je dobil v srezu večino, ta je izvoljen. Za takšno volitev bi se seveda morali volilni srezji zaokrožiti na 40.000 duš, ker pride po ustavi na vsakih 40.000 duš po 1 poslanec.

To ni nikako poseganje v ustavne pravice, ker po ustavi so predvidene samo sledeče stvari:

1. Pravica tajnega glasovanja. 2. V skupščini morajo biti tudi predstavniki manjšin. 3. Na vsakih 40.000 duš pride po 1 poslanec. 4. Narodna skupščina se voli za 4 leta.

Ustava vsebuje v členih 70.—74. še nekaj podrobnejših odredb, ki se tičejo aktivne in pasivne volilne pravice, a vse ostalo je prepuščeno volilnemu zakonu.

Današnji volilni zakon je pravzaprav samo začasen. Pravi volilni zakon v smislu ustavnih predpisov še ni donešen in zato tudi mi iznašamo ta

Davidovičeva akcija popolnoma ponesrečila.

Poparjenost klerikalcev. — Nevtralna vlada na vidiku. Komunikacije opozicije.

Beograd, 19. maja. Akcija Ljube Davidoviča za sestavo koncentracijske vlade je včeraj pop. končno veljavno popolnoma ponesrečila. Ljuba Davidovič se je včeraj dopoldne ponovno sestel z zastopniki opozicijskega bloka. Na tej seji se je ugotovilo, da bi razpolagal Ljuba Davidovič na prvi seji Nar. skupščine s 134 glasovi, po verifikaciji Radičevskih mandatov pa s 180 glasovi.

Ob 13. uri je odšel Lj. Davidovič na dvor. V avdijenci je Ljuba Davidovič predložil kralju zahtevani načrt za sestavo koncentracijske vlade. Kralj je končno pripomnil, da ta koncentracijska vlada ni sestavljena po njegovih navodilih in da v njo *ne more imeti popolnega zaupanja*, ker ima v mislih široko koncentracijsko vlado, v kateri bi bili zastopani tudi sedanji vladni stranki. Obenem je kralj zahteval od Davidoviča jasnih garancij glede Radičevcev, na katere se opozicija najbolj naslanja. *Teh garancij pa Davidovič ni zamogel dati.*

Ko je Davidovič odhajal z dvora, je na številna vprašanja kratko odgovarjal: »Nimam vlade!«

Dopoldne je vladalo v opozicijskem bloku zelo optimistično razpoloženje. Splošno prepričanje je bilo, da bo že popoldne sestavljena nova Davidovičeva vlada. Z ozirom na rezultat Davidovičeve avdijence pri kralju pa vlada med opozicijo velika depresija, nezadovoljstvo in ogorčenje.

Najbolj poparjeni in ogorčeni so klerikalci, ki so že javili »Slovencu«, naj bo pripravljen na posebno izdajo, v kateri bi izšlo poročilo o sestavi Davidovičeve vlade in imena novih ministrov. Poparjenost se nanaša posebno na izgubo raznih gospodarskih ugodnosti, ki si jih je opozicija obetala od nove vlade.

Opozicijski blok je sklical konferenco voditeljev, na kateri je bil re-

digiran tekst sledečega komunikacija, ki je naperjen proti osebi kralja in se glasi:

»Zastopniki opozicijskih strank (Demokratske stranke, Jugosl. ljudske stranke, Jugosl. musul. org. in HRSS) so sprejeli na znanje poročilo g. Lj. Davidoviča, da mu je onemogočeno izvesti mandat za sestavo koncentracijske vlade, čeprav mu je uspelo, da je zasigural večino za sestavo vlade.«

Beograd, 19. maja. V zvezi z vprašanjem koncentracijske vlade se je danes zelo mnogo razpravljalo o vprašanju *izvenparlamentarne vlade*, na katero je kralj včeraj v avdijenci z Davidovičem namignil. To nevtralno vlado naj bi sestavil vojvoda Stepan Stepanović. Vse stranke odločno odklanjajo tako vlado. Radikali naglašajo, da bi bila taka vlada proti določilom ustave.

Mnogo uglednih znanstvenikov in strokovnjakov v pol. vprašanjih je dobilo povabilo, da naj odgovore, ali bi bili ev. pripravljeno sodelovati v nevtralni vladi in prevzeti vodstvo ministrskih poslov oz. važne funkcije v državni upravi. To povabilo je dobilo mnogo uglednih osebnosti iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Dosedaj so se izrekli za sodelovanje vsi profesorji beogradske univerze, med drugimi znani učenjak prof. dr. Jovan Cvijić, nadalje predsednik Jugosl. akademije znanosti Mažuranić in dr. Medaković. Kakor se poroča, naj bi postal zunanji minister naš dosedanji poslanik v Vatikanu, dr. Jos. Smolaka, finančni minister dr. Gjurjić, minister za vojno pa general Joša Kostić.

V ostalem ni bilo danes nobenih važnih pol. dogodkov. Ob 11. uri je dobil Pašić od dvornega maršalata povabilo na dvor. Do 12. ure še ni odšel k avdijenci.

Glavni invalidski kongres v Ljubljani.

Beograd, 19. maja. Za 15. junija je določen v Ljubljani glavni kongres vojnih invalidov v naši državi. Na kongresu bodo zastopani delegati vseh okrožnih invalidskih organizacij.

Konferenca o reparacijskem vprašanju v Milanu.

Milan, 19. maja. Včeraj ob 13. uri sta prispela sem belgijski min. preds. Theunis in Huysmans. Popoldne se je vršil sestanek ministrov in

diplomatov, na katerem se je proučevalo vprašanje sodelovanja v reparacijskem problemu z ozirom na poročilo strokovnjakov.

Otvoritev italijanskega parlamenta.

Rim, 19. maja. 24. tm. se vrši otvoritev italijanskega parlamenta. Jutri se vrši seja ministrskega sveta, na kateri bo poročal Mussolini o raz-

nih zunanjepolitičnih vprašanjih in dogodkih. Po otvoritvi parlamenta odpotujeta ital. kralj in kraljica iz Rima.

Coelidge obolel.

Pariz, 19. maja. Predsednik Združenih držav Amerike je radi obolezlosti na prigovarjanje zdravnikov do na-

dalnega opustil svoje agitacijsko potovanje.

naš predlog, da se o priliki donešenja tega zakona o njem razmotri.

tako njega dovršitev zavleči za celih pet let.

Pogrešno je tudi, da pride na 40.000 duš po 1 poslanec. Dovolj bi bilo število 60.000 duš, tako da bi imeli nekaj preko 200 poslancev. Če bi se to število osvojilo, bi ne bilo treba prezidavati poslopja narodne skupščine in

še nekaj. Aktivna in pasivna volilna pravica bi se morali odvzeti vsem onim, ki so se odtegnili ali se odtegujejo vojaški dolžnosti.

(Po »Srp. Kolu«.)

Curiška borza v pon. 19. maja.

Zagreb: 6.95.

Politične vesti.

LJUBA DAVIDOVIČ, ki mu je bil poverjen mandat za sestavo koncentracijske vlade, sedaj sondira teren. Nacionalni blok je odklonil sodelovanje v vladi opozicije. Senzacija je vzbudil Balugdžičev članek v beogr. »Politiki«, ki po rekapitulaciji pol. dogodkov zadnjih dni prihaja do prepričanja, da Radiću nikakor ni do sporazuma s Srbi in Radiću takorekoč izločuje iz koncentracijske kombinacije. Krona vidi najugodnejšo rešitev sedanje krize v izvenparlamentarni kombinaciji, t. j. v nevtralni vladi, ki jo pa stranke odklanjajo.

ITALIJANSKO - ČESKOSLOVAŠKA ZVEZNA POGODBA SKLENJENA. Po večkratnih razpravah med dr. Benešem in Mussolinijem se je sklenila po vzoru italijansko-jugoslovanske pogodbe zvezna pogodba med Italijo in Čehoslovako, ki temelji na sledečih točkah sporazuma: 1. ohranitev miru v smislu mirovnih pogodb; 2. konsolidacija srednje Evrope; 3. skupno prijateljsko proučevanje vseh vprašanj, ki zanimajo obe državi. Stališče do podonavske države in do saintgermanske, trianonske in neuillske pogodbe je v posameznih točkah jasno izraženo. Na kratko se je tudi obravnaval položaj Avstrije. Dogovor je brez vojaških klavzul. To novo zvezno pogodbo imenujejo »Pakt prisrčnega sodelovanja«. Pogodbo podpisuje Masaryk najbrž v Rimu ob velikih svečanostih.

PROGRAM NOVE FRANCOŠKE VLADINE. Voditelji levičarskega bloka Herriot, Painlevé in Leon Blum so izdali sledečo službeno izjavo o programu bodoče vlade: »Program bodoče večine je program mednarodne sprave in sporazuma, ki naj upošteva upravičene zahteve Francije. Cilj finančnega programa je uravnovesenje realnega državnega proračuna. Ko je bila večina še v opoziciji, je ta načela vedno odločno zagovarjala.« Nadaljni program obsega boj proti dražnjivi in ostre mere proti padanju franka.

Gledališče.

Repertoar:

V torek, 20. maja ob 20. uri: »Nioba«.

Mladini izpol 16 let vstop prepovedan. A abon.

V petek, 23. maja ob 20. uri: »Pri treh mladenkah«. Gostovanje gđ. Lubjeve, članice Narodnega gledališča v Mariboru. Premijera. Izv.

Premijera operete »Pri treh mladenkah« (»Dreimäderlhaus«) se vrši v petek in ne v četrtek, kot je bilo prvotno javljeno. Vstopnice naj se nabavijo oz. rezervirajo v predprodaji pri: Goričar in Leskovšek.

Celjske novice.

V SOBOTO, 24. TM. SE VRŠI V CELJU KONCERT MOŠKEGA IN MEŠANEGA ZBORA MARIBORSKE GLASBENE MATICE. Opozarjamo samo na destvo, da je ljubljanska kritika priznala moškemu zboru glede odličnosti kvalitete izbranih glasov, zlasti tenorjev, prvenstvo v Sloveniji. Zbor je, kakor znano, ustvaril komponist, sodni svetnik g. Oskar Dev, in se je zadnji čas kvantitativno (mešan

Pupilarnovaren in javnokoristen denarni zavod celjskega mesta

Mestna hranilnica celjska

Ustanovljena leta 1864. — Pod trajnim državnim nadzorstvom.

V lastni palači pri kolodvoru.

Vsi hranilnični posli se izvršujejo najkvalitetneje, hitro in točno. Ugodno obrestovanje. Pojasnila in nasveti brezplačno.

Vrednost rezervnih zakladov nad Kron 25.000.000.—

Za hranilne vloge jamči mesto Celje s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

Kleparstvo in vodovodne inštalacije

Franjo Dolžan

CELJE - Kralja Petra cesta - CELJE

Sprejema vsa dela zgoraj omenjenih strok kakor tudi popravila
Postrežba točna. Cene zmerne. Solidna izvršitev.

477-13

Proda se po zelo nizki ceni: eden dobro ohranjeni šivalni stroj »Singer«, eden železni štedilnik in ena lovska puška kaliber 16.
Pojasnila da Andrej Vrečko, gostilničar, Sv. Jurij ob juž. železnici.

Prodajo se potrebščine za brivnico na licu mesta v lokalu, kjer je jako dober obrat ter premičnine za stanovanje z dvema sobama. Kupnino je položiti takoj. Ponudbe upravnistvu. 3-1

Sušilnica za hmelj, celotna železna oprava »Linhard« 250 cm² še skoraj nova na prodaj!
Kje, pove uprava »Nove Dobe«. 3-1

Soba lepo opremljena s kopalnico se takoj odda. — Kje, pove uprava »Nove Dobe«. 2-1

Učiteljica gre poučevati na dom glasovir, francoščino in nemščino. Naslov v upravnistvu »Nove Dobe«.

Naprodaj je hiša

z velikim vrtom, 1/4 ure iz mesta Celja. 3
Proda se tudi 2
nova, komplet. spalna soba
Vpraša se pri
Mariji Krajnc, Razlagova ul. 6

Išče se dojičja

(ama), ki ima do enega meseca starega otroka, za novorojenčka, na graščino blizu Celja. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Predstaviti se mora pri Neži Vidmajer, babica, Gosposka ul. 28, Celje. 2-2

Čevljarški stroj

(Singer), levoročnik (Linksarm), skoro pov, se po ceni prodaja. Ogleđa se lahko rni Mihaelu Paku, Na okopih 11, Celje.

Ja moja ljuba gospa, tako je, kakor sem Vam že večkrat povedal, da kupite najboljše in najcenejše čevlje za dame, gospode in otroke edino v veletrgovini R. STERMECKI, Celje, ker vsakdanje čevlje izdeluje sam po domačih čevljarjih, fine pa dobavlja v velikih množinah iz najboljših tu- in inozemskih tovarn. Trgovci engros cene.

NIKOLA GAJIČ
trgovski potnik
PAULINA GAJIČ,
rojena Rednak
poročena.

Celje — Zagreb, 15. maja 1924.
Bilo srečno!

Sodarske pomočnike

sprejme pri dobri plači, prosti hrani, stanovanju in perilu IVAN REPIČ, sodarski mojster, Ljubljana, Trnovó. 42

Rudarsko poduzeće u Hrvatskoj **traži** iskusnih, vještih **kopača**

oženjenih i neoženjenih. Stan u naravi, konzum uredjen. Pismene ponudbe pod šifrom »Rudar Za-2189« na »PUBLICITAS«, oglasni zavod, Zagreb, Gunduličeva ulica 11. 3-2

Zahtevajte

v trafikah in trgovinah
6-6 **A. ČERNE**
umetniške razglednice Celja

Otročje vozičke vseh vrst od praprostih kočare do najfinjših, po vzoru Brenabara ter otročje stojice po najnižjih tovarniških cenah imata vedno v zalogi
20 Kramar & Mislej
(prije Prlea & Kramar), Celje, Kralja Petra cesta

LASTNI DOM

registrovana kreditna in stavb. zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge tudi od nečlanov in jih obrestuje po **8%** osem od sto — proti odložitvi po **10%** od sto — na leto.

Pisarna: CELJE, Prešernova ul. 15/1.

Po nižjani ceni

kupite sedaj za gospode in damske obleke v veliki izbiri nanovo došlo blago sukno, kamgarne, najnovejše modno volneno, crepe, surovo svilo, etamine, eponge v manufaktorni in modni trgovini
Miloš Pšeničnik, Celje
Kralja Petra cesta
V zalogi sokolske potrebščine! Postrežba solidna

Jadranska banka

Beograd

Del. glavnica: Din 60.000.000.—

Rezerva Din: 30.000.000.—

Podružnice:
Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj,

Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb. ....

Amerikanski oddelek.

Naslov na brzojave: Jadranska.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.